

УДК 342:347.91

П.С. ЛЮТІКОВ, Запорізький національний університет

ТРАНСФОРМАЦІЯ ПРЕДМЕТУ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА ТА ЙОГО СКЛАДОВИХ ЯК СФЕРИ ОБ'ЄКТИВІЗАЦІЇ УЧАСТІ ЮРИДИЧНИХ ОСІБ: АНАЛІЗ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ 20–30 РР. ХХ СТОЛІТТЯ

Ключові слова: трансформація, предмет, адміністративне право, об'єктивізація, юридичні особи

Змінити існуюче становище і провести успішне реформування галузі адміністративного права неможливо без створення нової адміністративно-правової доктрини, головне завдання якої – забезпечити спрямованість цієї галузі на пріоритет реалізації та захисту прав фізичних і юридичних осіб, забезпечення дотримання конституційних принципів у всіх без винятку сферах суспільного життя. Такий розвиток та трансформаційні процеси адміністративно-правової науки, вимагають якісно нових, зорієнтованих на утвердження принципу верховенства права, підходів до дослідження проблематики інститутів державного управління, державної служби, різних аспектів адміністративного та судового порядку оскарження рішень дій та бездіяльності суб'єктів публічної адміністрації та їх посадових осіб тощо.

Разом із тим, вирішити вказане завдання можливо лише врахувавши прогресивне надбання попередніх, що стали монументальними, наукових досліджень та обов'язково уникати ситуацій, коли наука фактично підлаштовувалась під потреби політичного режиму, а її представники нівелюючи досягнення реальних наукових результатів, віддавали перевагу

виправданню політичних догм та популістських лозунгів.

Яскравим прикладом такого стану в адміністративно-правовій науці, під час якої паралельно існували дві концепції розуміння адміністративного права, став період з 1917 р. до кінця 30 рр. ХХ ст., який логічно було б назвати «перехідною добою радянського періоду становлення адміністративно-правової доктрини», тому що, як справедливо зазначає І. Гриценко, після революції 1917 р. в науці почали формуватися нові підходи до дослідження зазначеного питання, засновниками яких були, з одного боку, російські вчені-адміністративісти, які були змушені займатися дослідженням адміністративно-правової проблематики з урахуванням нових державно-політичних реалій, з іншого, – вчені нової радянської генерації, особливості наукової діяльності яких полягали у тому, що вони взагалі не звертали уваги на висновки, зроблені їх попередниками. Певний час ці дві наукові школи існували паралельно, представники кожної з яких займалися вирішенням свого комплексу завдань [1, с. 116]. Звідси, мета статті – крізь призму аналізу наукових досліджень вчених-адміністративістів окреслити передумови формування сучасного предмету адміністративного права в перші роки запровадження радянської тоталітарної системи управління (1917 рр. – кінець 30 рр. ХХ ст.).

Так, А. Колесніков, один із авторів проекту Адміністративного кодексу, визначав адміністративне право як сукупність правових норм, що регулюють діяльність органів радянської влади, спрямовану на охорону існуючого суспільного ладу за допомогою попереджувальних та частково репресивних заходів, що застосовуються у позасудовому (адміністративному) порядку [2, с. 37]. Протилежний погляд щодо предмета адміністративного права був висловлений Г. Гурвічем, який відстоював широкий підхід до визначення останнього, наголошуючи на тому, що норми адміністративного права мають регулювати управління у всіх його галузях та сто-

ронах, без будь-якого розмежування внутрішнього та зовнішнього управління [3]. Подібних поглядів на предмет адміністративного права дотримувався і К. Архипов, який писав, що Адміністративний кодекс має об'єднати норми, що регулюють організацію і порядок діяльності усіх органів управління, починаючи від народних комісаріатів і закінчуючи селищними радами. Отже, погляди останніх на предмет адміністративного права дуже часто перебували у прямій залежності від розуміння ними змісту Адміністративного кодексу, розмови про підготовку якого розпочалися на початку 20-х рр. ХХ ст [1; с.374].

В свою чергу, погляди О. Турубінера на предмет адміністративного права в цілому збігалися із поглядами вчених-політеців, вбачається, що на це певним чином вплинула Нова економічна політика (НЕП), впроваджена в державі (проводилася в Радянських республіках починаючи з 1921 року. Була прийнята весною 1921 р. Х з'їздом РКП(б), змінивши політику «воєнного комунізму», що проводилася в ході Громадянської війни. Нова економічна політика мала на меті відновлення народного господарства і подальший перехід до соціалізму. Головний зміст НЕП – заміна продрозкладки продподатком в селі, використання ринку і різних форм власності, залучення іноземного капіталу у формі концесій, проведення грошової реформи (1922–1924), в результаті якої рубль став конвертованою валютою [5]). Про це, зокрема, свідчить той факт, що на думку вченого, основною ланкою адміністративного права є норми, що регулюють охорону громадського порядку та громадської безпеки; норми, спрямовані на забезпечення соціалістичної законності; норми, що регулюють питання преси, спілок, культів тощо; норми, що визначають діяльність Народного комісаріату внутрішніх справ, його місцевих органів та міліції. Разом із тим, автор до норм адміністративного права не відносив ті, що визначають порядок здійснення «місцевого управління», зараховуючи їх до державного права [6].

На думку В. Ігнат'єва, до суспільних відносин, які, повинні були регулюватися нормами адміністративного права, варто відносити відносини, що виникають: у процесі управлінської діяльності центральних та місцевих органів влади; у процесі проходження державної служби; у процесі охорони революційного порядку; у процесі будівництва населених пунктів та їх благоустрою; у процесі застосування заходів адміністративного впливу, у тому числі і в процесі застосування адміністративних стягнень; у процесі забезпечення революційної законності у державному управлінні [1; с.387]. Привертає на себе увагу, що на відміну від інших сучасників, В. Ігнат'єв вів мову про державну службу, як певну сферу відносин саме у межах адміністративного, а не трудового права, тим самим підтримуючи висловлену раніше аналогічну думку А. Єлістратова та інших вчених-юристів.

Як зазначає І. Гриценко, перші радянські адміністративісти предмет адміністративного права практично одноголосно обмежували лише суспільними відносинами, що виникали у процесі владної діяльності суб'єктів управління, що свідчило про суттєве звуження його обсягу порівняно з тими висновками, які були зроблені у юридичній літературі до 1917 р., [1, с.38]. Однак, разом із тим, варто додати, що ще відчувалось й певне тяжіння наукових думок до наукової спадщини кін. ХІХ-поч. ХХ ст. саме у контексті виділення серед суспільних відносин, що становили предмет адміністративного права правовідносин у сфері охорони громадського порядку і громадської безпеки, а також в сфері адміністративного примусу.

Протилежну позицію щодо предмета адміністративного права займали В. Кобалевський, О. Євтих'єв, А. Єлістратов та М. Карадже-Іскров.

Так, наприклад, В. Кобалевський писав, що адміністративне право регулює державну діяльність у галузі внутрішнього управління та відносини між владою та громадянином, які

впливають із зазначеної діяльності [8, с.9]. Тобто, вчений, на відміну від вище названих авторів обов'язково вважав громадянина учасником відносин, які врегульовувались нормами адміністративного права і становили його предмет. Ця теза пронизує й погляди вченого на систему адміністративного права, яка була детально досліджена Р. Мельником. Останній, проаналізувавши найвідоміші праці В. Кобалевського, виділив інститути адміністративного права, що формували систему адміністративного права за В. Кобалевським, зокрема: 1) інститут суб'єктів адміністративного права (держава, внутрішньодержавні територіальні одиниці, органи влади, публічні підприємства, приватні організації, залучені до виконання публічної служби, органи господарського управління, переведені на комерційний розрахунок, добровільні громадські організації, що сприяли радянській владі у її діяльності); хоч цей інститут В. Кобалевський називав чужим для адміністративного права, оскільки як і європейські вчені вважав, що питання про побудову адміністративної організації входить до предмета не адміністративного, а державного права; відтак воно мало цікавити адміністративіста лише з точки зору вчення про суб'єкта публічно-правового відношення [8]; 2) інститут форм адміністративної діяльності (указ, адміністративне розпорядження, обов'язкова постанова); 3) інститут публічного речового права (права громадян на публічне майно (державне майно загального користування, державне майно індивідуального користування, земля, ліс, надра, націоналізовані та муніципалізовані будівлі); 4) способи втрати та набуття права на публічне майно); 5) інститут нормальних примусових повноважень адміністративної влади (адміністративний арешт, адміністративна висилка, застосування зброї, пересування населення, законодавство про спілки та союзи, законодавство про друк); 6) інститут надзвичайних повноважень адміністративної влади; 7) інститут адміністративної юстиції [8; 9, с.154; 10–12].

Пізніше, як пише Р. Мельник, в процесуальній частині радянського адміністративного права В. Кобалевський запропонував виділяти: інститут адміністративної скарги; інститут дисциплінарної відповідальності посадових осіб; інститут кримінальної відповідальності посадових осіб; інститут цивільної відповідальності посадових осіб; інститут нагляду прокуратури за закономірністю дій органів влади; інститут правового статусу робітничо-селянської інспекції у справі охорони революційної законності; інститут адміністративної юстиції [11, с.32–35].

Виходячи із цього, можна деталізувати які ж саме відносини, становили предмет адміністративного права у розумінні В. Кобалевського. Це відносини у сфері адміністративної діяльності державних органів та органів місцевого самоврядування; відносини у галузі управління промисловістю, торгівлею, сільським господарством, житловим господарством, народною освітою, народною охороною здоров'я, соціальним забезпеченням; відносини у сфері застосування адміністративно-примусових заходів, провадження адміністративного оскарження, застосування заходів дисциплінарної, кримінальної та цивільної відповідальності посадових осіб, контрольно-наглядові відносини; відносини, що виникають у сфері публічного речового права (набуття та припинення права власності тощо). Цікаво, що останній інститут ніколи не був характерним для адміністративного права як галузі та, відповідно, як правило, не розглядався вченими-адміністративістами. Вбачається, що до такої точки зору В. Кобалевський дійшов не випадково. Факторами, які вплинули на її формування можна назвати з одного боку домінуючу на той час позицію, що адміністративне право регулює майже всі сфери відносин у державі, яка хоча в цілому і не підтримувалась вченим, проте, якщо можна так сказати, «нав'язувалась йому режимом та системою», а з іншого – тенденціями в радянській економіці, продиктовані та спровоковані НЕПом. Внаслідок впливу цих чинни-

ків і утворився певний «симбіоз», що знайшов свій вираз у такій конструкції правовідносин наполовину приватного, наполовину публічного характеру. Певним чином, на нашу думку, позиція В. Кобалевського стала зародком дискусії у колі вчених-юристів радянської доби (60 рр. XX ст.) з приводу розмежування предметів адміністративного та цивільного права, яка буде розглянута далі за текстом.

Дещо інакше до визначення адміністративного права підійшов О. Євтихійєв, який, на відміну від В. Кобалевського, вже відкрито не зводив завдання адміністративного права до регулювання відносин між правлячою владою та громадянином і не обмежував регулюючий вплив норм адміністративного права сферою внутрішнього управління [1, с.40]. О. Євтихійєв до предмету адміністративного права відносив лише суспільні відносини, що виникають у процесі управлінської діяльності держави та її агентів, при цьому норми адміністративного права не повинні спрямовувати свій регулюючий вплив на сфери військового та міжнародного управління, оскільки останні мають регулюватися іншими галузями права. У зв'язку з цим – «адміністративним правом називають систему юридичних принципів, які регулюють державну діяльність, спрямовану на забезпечення безпеки та добробуту, переважно, трудящих у Радянських Республіках» [13, с.6].

Як бачимо, О. Євтихійєв через модель поліцейського права «забезпечення безпеки та добробуту» відобразив суть радянського адміністративного права. Разом з тим, праці О. Євтихійєва 20 рр. минулого століття, зокрема «Основы советского административного права» говорять про те, що до предмета адміністративного права вчений відносив такі групи відносин як: адміністративна діяльність в різних сферах управління (охорона прав громадян, охорона революційного порядку, управління у галузі промисловості та торгівлі, в сфері застосування праці, в сфері народної освіти тощо); дисциплінарна, кримінальна та цивільна відповідальність посадових осіб;

адміністративно-юрисдикційна діяльність державних органів (в тому числі накладання адміністративних стягнень); адміністративна юстиція; відповідальність держави за завдані нею збитки [13]. Викликає найбільшу зацікавленість той факт, що під адміністративною юстицією вчений розумів судовий порядок вирішення спорів, які виникають в сфері державного управління [13, с.312].

Не можна обійти увагою й іншого вченого-адміністративіста тієї доби – А. Єлістратова, який продовжував свою наукову роботу вже після революційних подій. Оскільки за великим рахунком А. Єлістратов не змінив своїх поглядів на сутність адміністративного права, варто зупинити увагу лише на певних його думках, що були викладені ним у працях, які вийшли друком після 1917 р. Так, основним завданням адміністративного права, як і раніше, вчений вважав встановлення правових форм взаємовідносин держави в особі адміністративних установ і громадян [14, с.24]. На підставі чого А. Єлістратов резюмував, що предметом адміністративного права є суспільні відносини, які виникають між громадянами та адміністративними органами у процесі здійснення останніми внутрішнього управління [14, с.30], тобто А. Єлістратов, як й інші вчені-адміністративісти, наукова творчість яких не визнавалася офіційною юридичною доктриною СРСР, вважав громадянина обов'язковим учасником адміністративно-правових відносин.

Правда, дещо інакше сприймав А. Єлістратов радянське адміністративне право, розглядаючи його як «...правову субстанцію, що існує паралельно із справжнім адміністративним правом, яке є необхідним елементом будь-якої правової держави». Радянське адміністративне право вчений визначав як «протилежну за своїми завданнями, формами та методами творення однойменним конструкціям капіталістичної марки систему регулювання внутрішнього життя радянських колективів в епоху, яку ми переживаємо» [15, с.6]. Отже, автор у своєму визначенні зробив

головний акцент на тому, що радянське адміністративне право, на відміну від адміністративного права взагалі, не переймається ідеєю захисту прав особи, а концентрується навколо колективних (неперсоніфікованих) інтересів [1, с.41–42].

З викладеного стає очевидним, що у 20-ті рр. ХХ ст. розпочався поступовий відхід від ідей необхідності забезпечення та охорони прав особи під час здійснення державного управління, у зв'язку з чим почала переважати точка зору, згідно з якою предмет адміністративного права мав бути обмежений лише тими суспільними відносинами, які виникають у процесі управлінської діяльності державних органів, пов'язаної к керівництвом окремими або усіма галузями державного та суспільного життя. Отже, починаючи з 20-х рр. ХХ ст., адміністративне право стає домінуючою галуззю права, яка регулює переважну більшість суспільних відносин у державі [1, с.43].

Констатував таку ситуацію М. Карадже-Іскров, який зазначав, що «Індивідуальна свобода не є у нас таким основним принципом як на Заході: наша держава проникнута ідеями колективізму... Наша держава не схильна висувати на перший план особистість. Навпаки, вона розглядає окремих осіб лише як засіб для досягнення своїх цілей... Тим не менш необхідно пам'ятати, що у нас особа не є чимось самоцінним. Вона є лише гвинтиком великої машини. Тому забезпечення її прав стоїть на другому плані» [16, с.24–30]. Вказана позиція знаходила своє відображення й у роботах О. Євтихієва, який абсолютно справедливо зазначав, що «радянське адміністративне право, як право перехідної епохи від капіталізму до соціалізму, визначає взаємовідносини між особою та державою на своєрідних засадах. У ньому взаємовідносини між особою та державою ґрунтуються на началах законності..., але законності своєрідної: революційної, пролетарської, комуністичної, яка абсолютно не визнає ні рівності прав усіх громадян, ні рівності прав особи та колекти-

ву. Права особи у Радянських республіках мають суто підпорядковане становище щодо прав колективу» [13, с.195]. «...у радянському праві не існує протилежності держави та особи; ...інтереси особи у радянському праві займають підлегле положення щодо інтересів держави та колективів трудящих; ...публічні права громадян не вважаються рівноцінними правам держави; «...дуже часто взаємовідносини між державою та особою визначаються справедливим розсудом її органів...» [13, с.195]. Подібні висловлювання щодо правового статусу особи у радянській державі викликали різку критику з боку «офіційної радянської науки», тобто тих науковців, які обслуговували потреби радянської тоталітарної держави. Так, зокрема М. Карадже-Іскрова було звинувачено у тому, що він у своїх працях у фашистському дусі викладає становище радянських громадян [9, с.160; 17], а О. Євтихієв розглядався радянськими вченими як реакційний вчений, який, хоча і не відкрито, але виступав проти радянської правової ідеології [1, с.40].

Цікаво, що сам М. Карадже-Іскров у своїй монографії «Новейшая эволюция административного права», виданої у 1927 р., резюмував, що радянське адміністративне право пройшло три фази становлення. Перший етап характеризується руйнуванням старого устрою (вбачається, що мова йде не тільки про суспільно-політичну ситуацію, але й наукові концепції). На другому – «вводиться поступово новий соціалістичний уклад життя». Державна влада бере на себе організацію всієї культурної та господарської життєдіяльності країни з введенням жорсткої централізації та регламентації. Розширення планової концепції та державного регулювання означало небувалий розвиток адміністративного права «Цей процес одержавлення всього господарського та культурного життя країни досяг свого апогею на початку 1921 р. ... Адміністративне право починало робитись синонімом радянського права загалом». З введенням НЕПу (третій етап) ці риси радянського адмі-

ністративного права дещо змінюються, хоча держава зберігає за собою монополію управління в сфері господарювання та культури, однак «...цілий ряд майна переходить до приватних рук, допускається торгівля і загалом розширюється приватний обіг. Іншими словами, область адміністративного права дещо звужується і уступає місце праву приватному» [16, с.21, 22]. Привертає неабияку увагу об'єктивність М. Карадже-Іскрова в оцінці реального стану речей в сфері державного управління та чіткий підхід у визначенні акцентів державної політики СРСР в той час. Зокрема, у порівняльній характеристиці буржуазного та радянського адміністративного права видатний вчений-адміністративіст часом завуальовано, а часом і прямо вказує на наукову слабкість нової доктрини адміністративного права, що тільки почала формуватись і ще не одержала всіх своїх визначальних рис, які остаточно сформулюються наприкінці 30 рр. минулого століття.

Так, з кінця 30-х-початку 40-х рр. ХХ ст., після майже десятирічної перерви, дослідження предмету адміністративного права знову починають активізуватися, що було пов'язано з відродженням адміністративного права та необхідністю наукових обґрунтувань його основних положень у дусі розбудови радянської правової системи. Таке завдання намагалася виконати значна кількість вчених-адміністративістів. Усі вони вже були єдині у тому, що предмет адміністративного права неодмінно пов'язаний із суспільними відносинами управлінського характеру, які виникають у процесі виконавчо-розпорядчої діяльності (державного управління) [18, с.321], що свідчило, на думку сучасних авторів [19], про односторонність визначення предмета адміністративно-правового регулювання [1, с.43]. Роботи вчених-адміністративістів, так би мовити, нової генерації почалися з «конструктивної» та політично виправданої критики наукових поглядів та наукової спадщини А. Єлістратова, О. Євтихієва, В. Кобалевсько-

го, М. Карадже-Іскрова [17; 20, с. 152–153; 21; 9, с. 163].

Остаточо «державоцентристський» вектор у визначенні предмету адміністративного права кристалізувався у результатах Першої всесоюзної наради з питань радянської держави та права 1938 р., на якій, поряд з іншим, було наголошено, що радянське адміністративне право повинно зайняти у системі радянського права одне з найважливіших місць у силу того виняткового значення, яке належить питанням адміністрації (управління) у справі соціалістичного будівництва [22].

Підсумовуючи розгляд вказаного етапу становлення предмета адміністративного права, варто навести висновок С. Студенікіна з цього приводу, який ним було зроблено у своїх наукових працях, датованих 1938 роком, а саме те, що предмет радянського адміністративного права складають адміністративно-правові відносини, які характеризуються наступними ознаками: виникають у процесі державного управління або за ініціативою однієї із сторін цього відношення, або за ініціативою третьої сторони; однією зі сторін цього відношення є орган державного управління (його посадова особа); порушення закону або акта державного управління в адміністративно-правовому відношенні тягне відповідальність сторони, яка їх порушила, перед державою в особі її відповідного органу; спори, що виникають в адміністративно-правових відносинах, як правило, вирішуються в адміністративному порядку [23].

Отже, предмет адміністративного права в так званій «офіційній» доктрині адміністративного права в перехідну добу радянського періоду її становлення складався з відносин, що виникають у сфері державного управління, адміністративного оскарження та адміністративно-деліктних відносин. У цей період радянська доктрина залишала осторонь розгляд питання прав та свобод людини і громадянина, ставила приватний інтерес у залежність від публічного та остаточно визначила

«державоцентристський» вектор наукових досліджень як базовий в науці адміністративного права, що здійснило вирішальний вплив на визначення предмету цієї галузі права.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гриценко І. С. Становлення і розвиток наукових поглядів на основні інститути вітчизняного адміністративного права: дис. ... доктора юрид. наук : 12.00.07 / Гриценко Іван Сергійович. – Х., 2008. – 488 с.
2. Колесников А. Административное право РСФСР (К вопросу о содержании Административного кодекса) / А. Колесников // Власть Советов. – 1923. – № 3. – С. 38–41.
3. Гурвич Г. С. К составлению Административного кодекса / Г.С. Гурвич // Власть Советов. 1923. – № 3. – С. 26–28.
4. Архипов К. Организация советского управления (Первая часть «административного кодекса») / К. Архипов // Власть Советов. – 1923. – № 3. – С. 32–37.
5. Нова економічна політика «НЕП» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://uk.wikipedia.org/wiki/Нова_економічна_політика.
6. Турубинер А. Основные элементы советского административного права / А. Турубинер // Административный вестник. – 1925. – № 8. – С. 14–22.
7. Игнатьев В. Административный Кодекс / В. Игнатьев // Власть Советов. – 1923. – № 1–2. – С. 27–33.
8. Кобалевский В. Очерки советского административного права / В. Кобалевский. – Харьков: Гос. издат. Украины, 1924. – 260 с.
9. Мельник Р. С. Система адміністративного права України: дис. ... доктора юрид. наук 12.00.07 / Мельник Роман Сергійович. – Х., 2010. – 415 с.
10. Бельский К. С. Ученый-административист В. Л. Кобалевский: жизнь, труды, основные научные положения (к 110-летию со дня рождения) / К. С. Бельский // Государство и право. – 2003. – № 12. – С. 81–87.
11. Кобалевский В. Советское административное право / В. Кобалевский. – Х., 1929. – 417 с.
12. Кобалевский В. Л. Административная юстиция в положительном советском праве / В. Л. Кобалевский // Вестник советской юстиции. – 1923. – № 7. – С. 173–175.
13. Евтихийев А. Ф. Основы советского административного права / А.Ф. Евтихийев. – Х. : Юрид. изд-во НКЮ УССР, 1925. – 331 с.
14. Елистратов А. И. Очерк административного права / А.И. Елистратов. – М., 1922. – 236 с.
15. Елистратов А. И. Административное право РСФСР / А.И. Елистратов. – Л., 1925. – 224 с.
16. Карадже-Искров Н. П. Новейшая эволюция административного права / Н. П. Карадже-Искров. – Иркутск. : Изд. бюро Иркутск. гос. ун-та, 1927. – 38 с.
17. Б.Р.С. Советское административное право в фашистском изложении / Б.Р.С. // Советское государство. – 1937. – № 3–4. – С. 126–128.
18. Студеникин С. О некоторых вопросах советского социалистического права / С. Студеникин // Советское государство. – 1938. – № 1. – С. 117–145.
19. Бельский К. К вопросу о предмете административного права / К. Бельский // Государство и право. – 1997. – № 11. – С. 14–21.
20. Бельский К. С. Полицейское право : лекционный курс / К. С. Бельский ; под ред. А. В. Куракина. – М. : Изд-во «Дело и Сервис», 2004. – 816 с.
21. Мельник Р. Новый взгляд на старую статью (до анализа наукової спадщини М. Карадже-Искрова) / Р. Мельник // Право України. – 2010. – № 2. – С. 258–266.
22. Вышинский А. Я. Доклад на Первом совещании по вопросам науки советского права и государства / А. Я. Вышинский // Советское государство. – 1938. – № 4. – С. 4–55.

23. Студеникин С. О предмете и системе советского административного права / С. Студеникин // Советское государство и право. – 1939. – № 3. – С. 102–110.

Лютіков П. С. Трансформація предмету адміністративного права та його складових як сфери об'єктивізації участі юридичних осіб: аналіз адміністративно-правової літератури 20-30 рр. XX століття / П. С. Лютіков // Форум права. – 2012. – № 4. – С. 602–609 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://arhive.nbuv.gov.ua/e-journals/FP/2012-4/12lpcplc.pdf>

Крізь призму аналізу наукових досліджень вчених-адміністративістів окреслюються передумови формування сучасного предмету адміністративного права в перші роки запровадження радянської тоталітарної системи управління (1917 рік – кінець 30 рр. XX ст.). Аналізуються наукові праці О. Євтихієва, В. Кобалєвського, Н. Карадже-Іскрова, А. Єлістратова, С. Студенікіна, І. Ананова, А. Колеснікова, Г. Гурвіча, В. Ігнат'єва, О. Турубінера та інших вчених.

Лютіков П.С. Трансформація предмета адміністративного права и его составляющих как сферы объективизации участия юридических лиц: анализ административно-правовой литературы 20-30 г.г. XX века

Сквозь призму анализа научных исследований ученых-административистов определяются предпосылки формирования современного предмета административного права в первые годы существования советской тоталитарной системы управления (1917 год – конец 30 г. XX в.). Анализируются научные работы А. Евтихеева, В. Кобалевского, М. Карадже-Искрова, А. Елистратова, С. Студеникина, И. Ананова, А. Колесникова, Г. Гурвича, В. Игнат'єва, А. Турубинера и других ученых.

Lyutikov P.S. Transforming the Subject of Administrative Law and Its Components as a Sphere of Objectification Participating Entities: Analysis of Administrative and Legal Literature 20-30 Years of the Twentieth Century

The light of research scientists outlines the conditions of formation of the modern subject of administrative law in the early years of the introduction of the Soviet totalitarian system of government (1917–30 end of the twentieth century) Analyzes. Research papers of A. Yevtyhiyev, V. Kobalevskiy, N. Karaje-iskrov, A. Yelistratov, S. Studenikin, I. Ananov, A. Kolesnikov, A. Gurvich, V. Ignatiev, A. Turubiner and others reviews.

Форум